లావాదేవీల ప్రకరణం

1వ అధ్యాయం - పండ్లు, పంటల వాటా వ్యవహారం

999. హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజి) కథనం:- దైవప్రవక్త (స) ఖైబర్ భూముల వ్యవహారంలో (యూదుల నుండి) పండ్లు, ధాన్యం వంటి ఇతర పంటలు అర్ధభాగం వసూలయ్యేలా నిర్ణయించారు. అందులో వంద వసఖ్‌ల ఎత్తు రాబడిని ఆయన తన భార్యలకు ఇస్తుండేవారు. ఎనభై వసఖ్‌ల ఎత్తు ఖర్జూరపండ్లు, ఇరవై వసఖ్‌ల ఎత్తు జవలు ఇస్తుండేవారు. ఆ తరువాత హజ్రత్ ఉమర్ (రజి) (తన పరిపాలనా కాలంలో యూదుల్ని బహిష్కరించి) ఖైబర్ భూముల్ని పంపిణీ చేశారు. ఆ సందర్భంలో ఆయన విశ్వాసుల మాతృమూర్తుల (రజి)కు వారి కిష్టమైన విధంగా నీటి వసతి గల భూముల్ని గాని లేదా ప్రవక్త కాలంలో వారికి లభిస్తూ ఉండే నిర్ణీత పంటల వాటా గాని తీసుకోవచ్చని అధికారమిచ్చారు. దాని ప్రకారం విశ్వాసుల మాతృమూర్తులలో కొందరు భూముల్ని తీసుకోవడానికి ఇష్టపడ్డారు. మరికొందరు వ్యవసాయోత్పత్తుల్లో నిర్ణీత వాటాలను తీసుకోదలిచారు. హజ్రత్ ఆయిషా (రజి) పొలం తీసుకోవడానికి ఇష్టపడ్డారు.

[సహీహ్ బుఖారీ : 41వ ప్రకరణం - మజారా, 8వ అధ్యాయం - అల్ మజార అతు బిష్షత్రి వ నహ్విహీ]

1000. హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజి) కథనం:- హజ్రత్ ఉమర్ (రజి) (తన పాలనా కాలంలో) హిజాజ్ (సౌదీ అరేబియా) నుండి యూదుల్ని, క్రైస్తవుల్ని బహిష్కరించారు. ఖైబర్ జయించబడినప్పుడు దైవప్రవక్త (స) కూడా యూదుల్ని, క్రైస్తవుల్ని ఖైబర్ నుండి బహిష్కరించారు. ఆ ప్రాంతం (ముస్లింలకు) స్వాధీనమైపోయిన తరువాత అది చట్ట ప్రకారం దేవునికి, దైవప్రవక్త(స)కు, ముస్లింలకు చెందుతుంది. అందువల్ల దైవప్రవక్త(స) వారిని అక్కడ్నుంచి తీసివేయదలిచారు. అయితే యూదులు దైవప్రవక్త (స)ను విన్నవించుకుంటూ "మమ్మల్ని మా భూముల్లో ఉండనిస్తే మేమక్కడ (మీ తరఫున) కాయకష్టం చేస్తాము. ప్రతిఫలంగా మాకు అర్ధభాగం (పంట) ఇప్పించండి" అని అన్నారు. దానికి దైవప్రవక్త (స) "సరే, మేము కోరినంత కాలం మిమ్మల్నిక్కడ ఉండనిస్తాము" అని అన్నారు. ఈ విధంగా వారు తమ భూముల్లో యథాప్రకారం ఉండసాగారు. ఆ తరువాత హజ్రత్ ఉమర్ (రజి) (తన పాలనా కాలంలో) వారిని (ఖైబర్ నుండి తీసి) తైమా, అరిహా ప్రాంతాలకు పంపివేశారు.

[సహీహ్ బుఖారీ : 41వ ప్రకరణం - మజారా, 17వ అధ్యాయం - ఇజాఖాల రబ్బుల్ అర్జి ఉఖిర్రుక.....]

2వ అధ్యాయం - చెట్లను నాటడం, సేద్యం చేయడం గొప్ప పుణ్యకార్యాలు

1001. హజ్రత్ అనస్ బిన్ మాలిక్ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త(స) ఇలా ప్రవచించారు:- "ఎవరైనా ముస్లిం ఏదైనా ఒక (పండ్ల) చెట్టు నాటి లేదా పొలంలో ఏదైనా పంట వేస్తే అందులో పక్షులుగాని, పశువులు గాని లేదా మనుషులు గాని (పండ్లు, పంట) తిన్న పక్షంలో అది అతని తరఫున సదఖా (దానం) అవుతుంది, అతనికి దాని పుణ్యం లభిస్తుంది".

[సహీహ్ బుఖారీ : 41వ ప్రకరణం - మజారా, 1వ అధ్యాయం - ఫజ్లిజ్జరయి వల్ గర్సి ఇజా ఉకిల మిన్హు]

3వ అధ్యాయం - ప్రకృతి వైపరీత్యం వల్ల నష్టం వస్తే నష్ట పరిహారం ఇవ్వాలి

1002. హజ్రత్ అనస్ బిన్ మాలిక్ (రజి) కథనం:- పండ్ల మీద రంగు స్పష్టంగా వ్యక్తం కానంతవరకు వాటిని అమ్మకూడదని దైవప్రవక్త(స) ఆదేశించారు. అప్పుడు "రంగు స్పష్టంగా వ్యక్తమవడమంటే ఏమిటీ?" అడిగారు ఒకరు. దానికి దైవప్రవక్త (స) "పండి దానిపై ఎరుపుదనం రానంతవరకు" అని అన్నారు. ఆ తరువాత ఆయన "కాస్త మీరే ఆలోచించండి. (కాపుకు రాకముందే లావాదేవీలు జరిగిన పక్షంలో) ఒకవేళ దేవుడు పండ్లను ఆపి ఉంచితే అమ్మకందారు తన సోదరుని పైకం ఏ వస్తువులకు బదులుగా తీసుకుంటాడు?" అని అన్నారు.★

[సహీహ్ బుఖారీ : 34వ ప్రకరణం - బుయూ, 87వ అధ్యాయం - ఇజాబా అస్సిమార ఖబ్ల అఁయబ్దు సలాహిహా]

4వ అధ్యాయం - రుణగ్రస్తుని పట్ల మృదువైఖరి అభిలషణీయం

1003. హజ్రత్ ఆయిషా (రజి) కథనం:- దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇంటిముందు ఎవరో తగాదాలాడుకోవడం విన్నారు. ఇద్దరు వ్యక్తులు బిగ్గరగా తగాదాపడ్డారు. వారిలో ఒకరు రెండవ వ్యక్తిని బ్రతిమాలుతూ "కొంత వదిలేయండి, కాస్త (నా పట్ల) మృదువుగా వ్యవహరించండి" అని అన్నాడు. దానికి రెండవ వ్యక్తి "దైవసాక్షి! నేనిలా ఎన్నటికీ చేయను" అని అన్నాడు. అంతలో దైవప్రవక్త (సల్లం) బయటికి వెళ్ళి "ఎవరతను, దేవుని మీద ప్రమాణం చేసి మరీ తాను పుణ్యకార్యం చేయనంటున్నాడు?" అని అడిగారు. అప్పుడు వారిలో ఒకతను (ముందుకు వచ్చి) దైవప్రవక్తా! ఆ వ్యక్తి నేనే. నేనితనికి (ఇప్పుడు) తాను కోరిన వస్తువుని అతనే ఉంచుకోవచ్చని అనుమతిస్తున్నాను" అని అన్నాడు.

[సహీహ్ బుఖారీ : 53వ ప్రకరణం - సులహ్, 10వ అధ్యాయం - హల్ యుషీరుల్ ఇమామి బిస్సుల్హ్]

1004. హజ్రత్ కాబ్ బిన్ మాలిక్ (రజి) కథనం:- నేనొక రోజు మస్జిదులో అబ్దుల్లా బిన్ అబీ హద్రద్ (రజి)ని నాకివ్వాల్సిన బాకీ ఇవ్వమని నిలదీశాను. మేమిద్దరం (అరచుకుంటూ) బిగ్గరగా మాట్లాడుకోసాగాము. మా అరుపులు ఆ సమయంలో ఇంట్లోనే ఉన్న దైవప్రవక్త (సల్లం)కు విన్పించాయి. ఆయన వెంటనే లేచి తమ కుటీరం తెరను పైకెత్తి "కాబ్!" అని పిలిచారు. నేను "వస్తున్నానండీ" అన్నాను. అప్పుడాయన "నీకు రావలసిన అప్పులో కొంచెం తగ్గించుకో" అని చెప్పారు. చేత్తో సూచిస్తూ 'సగం తగ్గించుకో' అన్నారు. "మీరెలా ఆజ్ఞాపిస్తే అలా చేస్తా"నన్నాను నేను. "మరయితే

★ ఇలాంటి లావాదేవీలు జరిగిన పక్షంలో ఆ తరువాత వచ్చే నష్టాన్ని అమ్మకందారుడే భరించాలి. నిర్ణీత పైకం పూర్తిగా తీసుకోవడం అన్యాయం, అధర్మం.

ఇమామ్ నవవీ (రహ్మాలై) ఇలా వ్రాస్తున్నారు:- అమ్మకందారుడు పండ్లు కాపుకు రాకముందే అమ్మి వాటిని కొనుగోలుదారునికి అప్పగించడం జరిగిన పక్షంలో ఆ తరువాత పంటకు రాకముందే ఏదైనా ఉపద్రవం వల్ల పండ్లు వృధా అయిపోతే ఆ నష్టాన్ని భరించే విషయంలో ధర్మవేత్తల మధ్య భిన్నాభిప్రాయాలున్నాయి -

ఇమామ్ షాఫయి (రహ్మాలై), ఇమామ్ అబూ హనీఫా (రహ్మాలై)ల అభిప్రాయం ప్రకారం నష్టాన్ని కొనుగోలుదారుడే భరించాలి. అయితే అమ్మకందారుడు ఆ నష్టపరిహారాన్ని కొనుగోలుదారునికి చెల్లించడం అభిలషణీయం. ఇమామ్ షాఫయి (రహ్మాలై)గారి ఒక ప్రకటన ప్రకారం, మరియు కొందరు ధర్మవేత్తల అభిప్రాయం ప్రకారం నష్టపరిహారం చెల్లించే బాధ్యత అమ్మకందారునిపైనే ఉంటుంది. ఇమామ్ మాలిక్ (రహ్మాలై) ప్రకారం ఆ నష్టం 1/3 వంతుకు ఎక్కువగా ఉంటే అమ్మకందారుడు నష్టపరిహారం చెల్లించనవసరం లేదు. నష్టం 1/4 వంతుగాని లేదా అంతకంటే తక్కువగాని ఉంటే నష్టపరిహారం తప్పకుండా ఇచ్చుకోవాలి.

లే వెంటనే అతని హక్కు నెరవేర్చు" (అంటే తాత్సారం చేయకుండా జరిగిన తీర్పు ప్రకారం ఆచరించు) అని ఆదేశించారు.

[సహీహ్ బుఖారీ : 8వ ప్రకరణం - సలాత్, 71వ అధ్యాయం - అత్తఖాజీ వల్ ములాజిమతి ఫిల్ మస్జిద్]

5వ అధ్యాయం - కొనుగోలుదారు పేదవాడయిపోయినపుడు

1005. హజ్రత్ అబూహురైరా (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా ప్రవచించారు:- "వస్తువును కొన్న వ్యక్తి పేదవాడయి పోయి దాని (ధర చెల్లించలేని పరిస్థితిలో) ఉంటే, ఆ వస్తువు ఇంకా అతని దగ్గర ఉన్న పక్షంలో దాన్ని తిరిగి తీసుకునే హక్కు (ఇతర రుణదాతల కన్నా) అమ్మినవాడికే ఎక్కువ ఉంటుంది.[1]

[సహీహ్ బుఖారీ : 43వ ప్రకరణం - ఇస్తిఖ్‌రాజ్, 14వ అధ్యాయం - ఇజా వజద మాలహూ ఇన్దముఫ్లిస్]

6వ అధ్యాయం - పేద రుణగ్రస్తుడికి తగిన వ్యవధి నివ్వడం పుణ్యప్రదం

1006. హజ్రత్ హుజైఫా (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా ప్రవచించారు:- "మీ పూర్వీకులలో ఒక వ్యక్తి ఆత్మకు దైవదూతలు ముందుకు వచ్చి స్వాగతం చెప్పారు "(నిన్నింతగా స్వాగతించాలని మాకు ఆజ్ఞ జారీ కావడానికి కారణం) నువ్వేమయినా పుణ్యకార్యం చేసి ఉన్నావా?" అని అడిగారు ఆ దైవదూతలు అతడ్ని. దానికా వ్యక్తి "నేను నా సేవకుల్ని నిరుపేద (రుణగ్రస్తు)లకు తగిన వ్యవధి నివ్వమని, ధనికుల్ని క్షమించమని ఆజ్ఞాపించేవాడ్ని"[2] అని అన్నాడు. అందువల్లనే దేవుడు అతని తప్పుల్ని క్షమించి అతని పట్ల మంచిగా వ్యవహరించమని దైవదూతలను ఆజ్ఞాపించాడు".

[సహీహ్ బుఖారీ : 34వ ప్రకరణం - బుయూ, 17వ అధ్యాయం - మన్ అన్జర మూసిరా]

1007. హజ్రత్ అబూహురైరా (రజి) కథనం ప్రకారం దైవ ప్రవక్త (సల్లం) ఇలా ప్రవచించారు:- "(పూర్వం) ఒక వర్తకుడు ప్రజలకు అప్పులిస్తుండేవాడు. వారిలో ఎవరయినా పేదవాడు ఉన్నాడని తెలిస్తే, 'అతడ్ని క్షమించండి. అప్పు తీర్చమని వత్తిడి చేయకండి. దీని వల్ల దేవుడు మన పాపాలను

---

(1) అంటే వస్తువుల్ని అరువుగా కొన్న వ్యక్తి ధర చెల్లించక ముందే పేదవాడయిపోయిన పక్షంలో (లేదా చనిపోయిన పక్షంలో) అతని ఆస్తి పంపిణీ జరుగుతున్నప్పుడు గాని, లేదా అప్పులు తీర్చే సమయంలో గాని ఆ వస్తువులు ఇంకా అలాగే సురక్షితంగా ఉంటే వాటిని వాటి అసలు యజమానులకు తిరిగి అప్పగించాలి. అంతేగాని ఆ వస్తువుల్ని ఇతర రుణదాతలకు గాని, వారసులకు గాని ఇవ్వకూడదు.

అయితే ఇమామ్ అబూ హనీఫా (రహ్మలై) అభిప్రాయం ప్రకారం అమ్మినవాడికి తన వస్తువుల్ని తిరిగి తీసుకునే హక్కులేదు. అతను కూడా ఇతర రుణదాతలకు మాదిరిగానే ఆస్తి పంపిణీలో (తానమ్మిన వస్తువుల విలువ మేరకు) వాటాదారుడు అవుతాడు. ఇమామ్ మాలిక్ (రహ్మలై) అభిప్రాయం ప్రకారం వస్తువు కొన్నవాడు (రుణగ్రస్తుడు) పేదవాడయిపోయిన పక్షంలో అమ్మకందారుడు ఆస్తి పంపిణీ సమయంలో తన వస్తువును తిరిగి తీసుకోవచ్చు. వస్తువు కొన్నవాడు చనిపోతే మాత్రం దాన్ని అమ్మినవాడు ఇతర రుణదాతలకు మాదిరిగానే ఆస్తి పంపిణీలో (తానమ్మిన వస్తువు విలువ మేరకు) వాటాదారుడు అవుతాడు.

- నవవీ (రహ్మలై)

(2) ఇక్కడ 'నిరుపేదలకు' అనే పదం 'సహీహ్ ముస్లిం' గ్రంథంలోనే ఉంది. 'సహీహ్ బుఖారీ'లో ఈ పదం లేదు, పొరపాటున వదిలివేయబడి వుంటుంది.

క్షమించవచ్చు' అని సేవకులతో అంటుండేవాడు. అందుకే దేవుడు ఆ సత్కార్యం కారణంగానే అతడి (తప్పుల్ని) పాపాలను, పొరపాట్లను క్షమించాడు."

[సహీహ్ బుఖారీ : 34వ ప్రకరణం – బుయూ, 18వ అధ్యాయం - మన్ అన్జర మూఅసిరా]

7వ అధ్యాయం - ధనికుడు అప్పు తీర్చడంలో ఆలస్యం చేయకూడదు

1008. హజ్రత్ అబూహురైరా (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా సెలవిచ్చారు:- "ధనికుడు అప్పు తీర్చడంలో ఆలస్యం చేయడం అన్యాయం. రుణగ్రస్తుడు తన రుణబాధ్యతను, దాన్ని తీర్చే స్తోమత గల వ్యక్తికి అప్పగించినపుడు రుణదాత (అందుకు అంగీకరించి), తన అప్పు గురించి ఆ బాధ్యత తీసుకున్న వ్యక్తినే అడగాలి".

[సహీహ్ బుఖారీ : 38వ ప్రకరణం - అల్ హవాల, 1వ అధ్యాయం - అల్‌హవాలతు వహల్ యర్జివు ఫిల్ హవాలా]

8వ అధ్యాయం - అదనపు నీరు అమ్మడం నిషిద్ధం

1009. హజ్రత్ అబూహురైరా (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా ప్రవచించారు:- "అవసరానికి మించిన మేతను ఆపి వుంచే ఉద్దేశ్యంతో అవసరానికి మించిన నీటిని ఆపి ఉంచకండి."(1)

[సహీహ్ బుఖారీ : 42వ ప్రకరణం - అల్ ముసాఖా, 2వ అధ్యాయం - మన్ ఖాల ఇన్న సాహిబుల్‌మాయి అహఖ్ఖు బిల్ మాయి]

9వ అధ్యాయం - కుక్క ధర, జోస్యుని వేతనం, వ్యభిచార సంపాదన నిషిద్ధం

1010. హజ్రత్ అబూ మస్‌వూద్ అన్సారీ (రజి) కథనం:- కుక్క ధరను, వ్యభిచార సంపాదనను, జ్యోతిష్కుని వేతనాన్ని దైవప్రవక్త (సల్లం) నిషేధించారు.(2)

[సహీహ్ బుఖారీ : 34వ ప్రకరణం - బుయూ, 113వ అధ్యాయం - సమనిల్ కల్బ్]

---

(1) ఎవరైనా ఒక చోట బావి త్రవ్వకొని ఉన్నప్పుడు అక్కడ దగ్గర్లో పచ్చిక కూడా ఉంటే, ఆ బావి యజమాని తాను వాడుకోగా మిగిలిపోయిన నీళ్ళను ఇతరుల పశువులకు త్రాగడానికి వదిలెయ్యాలి. పశువుల కాపర్లు తమ పశువుల్ని అక్కడ మేపుకుంటున్నప్పుడు పశువులు నీరు త్రాగడానికి ఆ బావి తప్ప దరిదాపుల్లో మరెలాంటి నీటి వసతి లేనపుడు ఆ బావి యజమాని వృథా నీటిని పశువులు త్రాగకుండా నిరోధించడం ధర్మసమ్మతం కాదు. నీటిని త్రాగనీయకుండా నిరోధించడం అంటే గడ్డిని మేయనీయకుండా నిరోధించడమే అవుతుంది. గడ్డిని మేయనీయకుండా నిరోధించడం నిషిద్ధం (హరాం). అందువల్ల వృథా నీటిని త్రాగకుండా నిరోధించడం కూడా అధర్మమే (హరాం) అవుతుంది.

(2) అత్యధిక మంది ధర్మవేత్తల అభిప్రాయం ప్రకారం కుక్కలను అమ్మడం, కొనడం ధర్మసమ్మతం కాదు. వేట కుక్కయినా, పెంపుడు కుక్కయినా మరెలాంటి కుక్కయినా సరే ఎవరైనా చంపితే దానికి నష్ట పరిహారం కూడా ఇవ్వనవసరం లేదు. కాని ఇమామ్ అబూహనీఫా (రహ్మలై) అభిప్రాయం ప్రకారం ప్రయోజనకరమైన కుక్కలను కొనడం, అమ్మడం ధర్మసమ్మతమే. వాటికి నష్టం కలిగిస్తే యజమానికి నష్టపరిహారం చెల్లించాలి.

వ్యభిచార సంపాదన పూర్తిగా అధర్మ సంపాదన అని స్పష్టంగా తెలుస్తూనే ఉంది, అలాగే జ్యోతిష్యం, హస్త సాముద్రికం, సోది, జాతకం, వారఫలాలు చెప్పేవారి సంపాదన కూడా అధర్మ సంపాదనే. జ్యోతిష్కుల, హస్త సాముద్రికుల, భూతవైద్యుల సంపాదనలను అరికట్టడం పాలకుల కర్తవ్యమని, అవసరమయితే అలాంటి వారికి శిక్షలు కూడా విధించాలని హజ్రత్ ఖతాబీ (రహ్మలై) తన గ్రంథం "అహ్కాముస్సుల్తానియా"లో పేర్కొన్నారు.

10వ అధ్యాయం - కుక్కలను చంపడం గురించి

1011. హజ్రత్ ఇబ్నె ఉమర్ (రజి) కథనం:- కుక్కలను చంపవలసినదిగా దైవప్రవక్త (సల్లం) మమ్మల్ని ఆదేశించారు.[1]

[సహీహ్ బుఖారీ : 59వ ప్రకరణం - బదాయిల్ ఖల్ఖ్, 17వ అధ్యాయం - ఇజా వఖయిజ్జు బాబి ఫిష్షరాబ్ అహదికుమ్]

1012. హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా అన్నారు:- "ఎవరైనా వేట కోసం లేదా పశు రక్షణ కోసం తప్ప ఇతరత్రా ఉద్దేశ్యాలతో కుక్కను పెంచితే అతని సత్కర్మల నుండి ప్రతి రోజూ రెండు యూనిట్ల చొప్పున పుణ్యం తగ్గుతూ ఉంటుంది."

[సహీహ్ బుఖారీ : 72వ ప్రకరణం - అజ్జిబాయి వస్సైద్, 6వ అధ్యాయం - మనిఖ్తనా కల్బన్ లైసబికల్బ్....]

1013. హజ్రత్ అబూహురైరా (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా ప్రవచించారు:- "ఎవరైనా కుక్కను పెంచితే అతని సత్కర్మల నుండి ప్రతి రోజూ ఒక యూనిట్ చొప్పున పుణ్యం తగ్గుతూ ఉంటుంది. అయితే పొలాన్ని పశువుల్ని కాపాడుకునేందుకు మాత్రం కుక్కను పెంచుకోవచ్చు."[2]

[సహీహ్ బుఖారీ: 41వ ప్రకరణం - మజారా, 3వ అధ్యాయం - ఇఖ్తినాయిల్ కల్బిల్ హర్స్]

1014. హజ్రత్ సుఫ్యాన్ బిన్ అబీ జహీర్ (రహ్మాలై) కథనం ప్రకారం దైవ ప్రవక్త (సల్లం) ఇలా అన్నారు:- "ఎవరైనా కుక్కను పెంచి దాన్ని ఇటు పొలం కాపలా కోసం గాని, అటు (పశువుల) పాడుగు రక్షణ కోసం గాని ఉపయోగించకపోతే అతని సత్కర్మల నుండి రోజూ ఒక యూనిట్ చొప్పున పుణ్యం తరిగిపోతూ ఉంటుంది."[3]

[సహీహ్ బుఖారీ : 41వ ప్రకరణం - అల్ మజారా, 3వ అధ్యాయం - ఇఖ్తినాయిల్ కల్బిల్ హర్స్]

---

(1) ఇమామ్ నవవీ (రహ్మాలై) ఇలా రాస్తున్నారు : కరిచే కుక్కలను చంపవచ్చు అన్న విషయంలో ధర్మవేత్తల మధ్య ఎలాంటి భేదాభిప్రాయం లేదు. కరవని, నష్టపరచని కుక్కల విషయంలోనే కొంచెం భిన్నాభిప్రాయం ఉంది. ప్రారంభంలో దైవప్రవక్త (సల్లం) అన్ని రకాల కుక్కలను చంపవచ్చని ఉత్తర్వు జారీ చేశారు. కాని ఆ తర్వాత ఈ ఉత్తర్వు రద్దయిపోయి, హానికరమైన కుక్కలను మాత్రమే చంపవచ్చని తెలియజేయబడింది. వేట కుక్కలను, కాపలా కుక్కలను చంపడం నిషిద్ధమయిపోయింది.

(2) వేటకోసం, ఆస్తుల రక్షణ కోసం కుక్కలను పెంచడం ధర్మసమ్మతమే. అలాంటి లక్ష్యం ఏదీ లేకుండా అనవసరంగా కుక్కలను పెంచడం ధర్మ సమ్మతం కాదని ధర్మవేత్తల ఏకాభిప్రాయం.

(3) ఇక్కడ మూలభాషలో "ఖీరాత్" (యూనిట్) అనే పదం వాడబడింది. అయిదు గోధుమ గింజల ఎత్తును ఒక ఖీరాత్ అంటారు. పుణ్యం తగ్గి పోయే విషయంలో ధర్మవేత్తల మధ్య భిన్నాభిప్రాయాలున్నాయి. గత కర్మల నుండి తగ్గుతుందని, భావి కర్మల నుండి తగ్గుతుందని, పగటి కర్మల నుండి, రాత్రి కర్మల నుండి, ఫరజ్ కర్మల నుండి, నఫిల్ కర్మల నుండి అని మొదలయిన అభిప్రాయాలున్నాయి. అసలు పుణ్యం తగ్గడానికి కారణం కుక్కల మూలంగా దైవదూతలు రారన్నదే. కుక్కలు మొరగడం వల్ల వచ్చే వారికి బాధ కలుగుతుంది. అదీ గాక పెంచేవారి బట్టలు కుక్కల వల్ల మలినమయ్యే ప్రమాదం కూడా ఉంది. ఇంట్లో వస్తువులు కూడా మలినమయిపోతాయి. అలాగే ఎంత పుణ్యం తగ్గుతుందనే విషయంలోనూ భిన్నాభిప్రాయాలున్నాయి. కొందరి అభిప్రాయం ప్రకారం; మదీనా పవిత్ర భూమి గనక అక్కడ కుక్కలను పెంచితే రోజుకు రెండు ఖీరాత్‌ల చొప్పున పుణ్యం తగ్గిపోతుంది. మదీనా వెలుపల పెంచితే రోజుకు ఒక ఖీరాత్ పుణ్యం తగ్గుతుంది. మరి కొందరి అభిప్రాయం ప్రకారం ఈ పుణ్యం తగ్గుదల కుక్కల రకాలను బట్టి ఉంటుంది. ఎక్కువ నష్టం కలిగించే కుక్కను పెంచితే రోజుకు రెండు ఖీరాత్‌లు, తక్కువ నష్టం కలిగించే కుక్కను పెంచితే ఒక ఖీరాత్ పుణ్యం తగ్గుతుంది. మొత్తం మీద ఈ హెచ్చరికలన్నీ అనవసరంగా కుక్కలను పెంచడం పై ఆధారపడి ఉన్నాయి. అవసరం రీత్యా కుక్కలను పెంచడంలో తప్పు లేదు.

11వ అధ్యాయం - చెడు రక్తం తొలగింపు వేతనం ధర్మసమ్మతమైనదే

1015. హజ్రత్ అనస్ (రజి) కథనం:- (చెడు రక్తం తొలగించే) మంగలికి వేతనమివ్వడం గురించి విచారించగా హజ్రత్ అనస్ (రజి) ఇలా సమాధానమిచ్చారు: "దైవప్రవక్త (సల్లం) చెడు రక్తం తొలగింపు వైద్యం చేయించుకున్నారు. హజ్రత్ అబూతయ్యిబా (రజి) ఆయనకు ఈ వైద్యం చేశారు. దానికి ప్రతిఫలంగా దైవప్రవక్త (సల్లం) ఆయనకు రెండు 'సా'ల ఎత్తు ధాన్యం ఇచ్చారు. ఆయన యజమానులతో మాట్లాడి వారాయన నుండి (ప్రతిరోజూ) వసూలు చేసే రాబడిని తగ్గింపజేశారు. దైవప్రవక్త (సల్లం) (మందు, వైద్యరంగం గురించి ప్రస్తావిస్తూ) "అన్నిటికంటే మంచి వైద్యం చెడు రక్తం తొలగింపు వైద్యమే. అలాగే అన్నిటికంటే మంచి మందు 'ఖుస్త్'★ మందే" అని అన్నారు.

[సహీహ్ బుఖారీ : 76వ ప్రకరణం - తిబ్, 13వ అధ్యాయం - అల్‌హజామతి మినద్దాయి]

1016. హజ్రత్ ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజి) కథనం: దైవప్రవక్త(సల్లం) చెడు రక్తం తొలగింపు వైద్యం చేయించుకొని, మంగలికి దాని ప్రతిఫలం ముట్టచెప్పారు. ఆయన (మరోసారి వెల్లకిలా పండుకొని) ముక్కులో మందు కూడా వేయించుకున్నారు.

[సహీహ్ బుఖారీ : 76వ ప్రకరణం - తిబ్, 9వ అధ్యాయం - అస్సవూత్]

12వ అధ్యాయం - సారా అమ్మకం, కొనుగోళ్ళు నిషిద్ధం

1017. హజ్రత్ ఆయిషా (రజి) కథనం:- వడ్డీ (నిషేధం) గురించి బఖర సూరా (చివరి) సూక్తులు అవతరించినపుడు దైవప్రవక్త(సల్లం) మస్జిదుకెళ్ళి ప్రజలకు ఆ సూక్తుల్ని వినిపించారు. ఆ తర్వాత ఆయన సారా అమ్మకం, కొనుగోళ్ళు కూడా నిషిద్ధమని ప్రకటించారు.

[సహీహ్ బుఖారీ : 8వ ప్రకరణం - సలాత్, 73వ అధ్యాయం - తహ్రీమి తిజారతిల్ ఖమ్రి ఫిల్ మస్జిద్]

13వ అధ్యాయం - సారా, మృత పశుపక్షులు, పంది, విగ్రహ వ్యాపారం నిషిద్ధం

1018. హజ్రత్ జాబిర్ బిన్ అబ్దుల్లా (రజి) కథనం:- మక్కా జయించబడిన సంవత్సరం దైవప్రవక్త (సల్లం) మక్కాలోనే ఉన్నప్పుడు (ప్రజల్ని సంబోధిస్తూ) "సారాయిని, మృతపశువుని, పందిని, విగ్రహాల అమ్మకం, కొనుగోళ్ళను దేవుడు, దైవప్రవక్త (సల్లం) నిస్సందేహంగా నిషేధించారు" అని అన్నారు. (అప్పుడు ఒక వ్యక్తి) "దైవప్రవక్తా! మృతపశువు క్రొవ్వును మేము నౌకలకు పూతగా వాడతాము, దాంతో చర్మాన్ని పదునుపెడ్తాము; ప్రజలు దాన్ని దీపాలు వెలిగించుకోవడానికి (నూనెగా) వాడుకుంటారు. మరి ఇలాంటి క్రొవ్వు విషయంలో మీ అభిప్రాయం ఏమిటి?" అని అడిగాడు. దానికి దైవప్రవక్త

★ 'ఖుస్త్' అంటే అరేబియాలో లభించే ఒక రకమైన మందు.

(సల్లం) "కాదు, అది నిషిద్ధం" ★ అన్నారు. ఈ సందర్భంలో ఆయన (యూదుల్ని శపిస్తూ) "దేవుడు యూదుల్ని నాశనం చేయుగాక! మృత పశువు క్రొవ్వును దేవుడు నిషేధిస్తే, వారు దాన్ని కరగబెట్టి అమ్ముకొని తినడం మొదలెట్టారు" అని అన్నారు.

[సహీహ్ బుఖారీ : 34వ ప్రకరణం - బుయూ, 112వ అధ్యాయం - బైయిల్ మైతతి వల్ అస్నామ్]

1019. హజ్రత్ ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజి) కథనం:- హజ్రత్ ఉమర్ (రజి) కు 'ఫలానా వ్యక్తి సారా అమ్మివేశాడు' అని సమాచారం అందింది. అప్పుడాయన (ఆగ్రహం వ్యక్తపరుస్తూ) "అతనికి దేవుని దెబ్బ తగులు గాక. దైవప్రవక్త (స) (యూదుల్ని శపిస్తూ) 'దేవుడు యూదుల్ని నాశనం చేయుగాక! (మృత) పశువుల క్రొవ్వు నిషేధించబడితే, వారు దాన్ని కరగబెట్టి అమ్ముకోసాగారు' అని తెలిపారు. అతనికీ సంగతి తెలియదా?" అని అన్నారు.

[సహీహ్ బుఖారీ : 34వ ప్రకరణం - బుయూ, 103వ అధ్యాయం - లా యజాబు షహముల్ మైతతు వలా యుబావు వదక్కుహూ]

1020. హజ్రత్ అబూ హురైరా (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (స) ఇలా ప్రవచించారు:- "దేవుడు యూదుల్ని నాశనం చేయుగాక! వారికి పశువుల క్రొవ్వు నిషేధించబడితే వారు దాన్ని అమ్ముకొని తినడం మొదలెట్టారు."

[సహీహ్ బుఖారీ : 34వ ప్రకరణం - బుయూ, 103వ అధ్యాయం - లాయజాబు షహముల్ మైతతు వలా యుబావు వదక్కుహూ]

★ "కాదు" అది నిషిద్ధం అంటే కొవ్వును అమ్మడం ఎట్టి పరిస్థితిలోనూ మంచిది కాదని అర్థం అన్నారు ఇమామ్ నవవీ (రహ్మలై). అంటే దాని వ్యాపారం మాత్రమే నిషిద్ధం గాని దాన్నుండి ప్రయోజనం పొందడం నిషిద్ధం కాదన్న మాట. ఇమామ్ షాఫయి (రహ్మలై), ఆయన అనుచరులు కూడా మృత పశువు కొవ్వు నుండి ప్రయోజనం పొందడం ధర్మ సమ్మతమేనని తీర్పిచ్చారు. అంటే దాంతో ఓడలకు లేపనం పూయడం, దీపాలు వెలిగించుకోవడం వంటి పనులు ధర్మ సమ్మతమే. ఈ కొవ్వును ఆహారంగా వాడటం, మానవ శరీరానికి రాయడం మాత్రమే నిషిద్ధం. అతాబిన్ రబాహ్ (రహ్మలై), ముహమ్మద్ బిన్ జరీర్ తబ్రీ (రహ్మలై)ల అభిప్రాయం కూడా అదే.

అత్యధిక మంది ధర్మవేత్తల అభిప్రాయం ప్రకారం కొన్ని ప్రత్యేక వస్తువులు తప్ప మృత పశువుల కొవ్వు ద్వారా ప్రయోజనం పొందడం ఎంత మాత్రం ధర్మసమ్మతం కాదు. ఉదాహరణకు పదును పెట్టిన చర్మం వగైరా నూనె లేక నెయ్యి మలినంతో కలుషితమయిపోతే దాని ఆజ్ఞలు వేరుగా ఉన్నాయి. దీపాలు వెలిగించడానికి, ఆహారంగా ఉపయోగించడానికి, మానవ దేహానికి రాయడానికి తప్ప ఇతర పనుల కోసం కొవ్వును ఉపయోగించడం ధర్మ సమ్మతమే. సబ్బుల తయారీ, పశువుల దాణా కోసం కొవ్వు వాడకం విషయంలో సల్ఫ్ ధర్మవేత్తల మధ్య భిన్నాభిప్రాయాలున్నాయి.

కాని ఇమామ్ నవవీ (రహ్మలై) అభిప్రాయం ప్రకారం ధర్మసమ్మతమే. ఖాజీ అయాజ్ (రహ్మలై) తెలియజేస్తున్నట్లు ఇమామ్ మాలిక్ (రహ్మలై), ఇమామ్ షాఫయి (రహ్మలై), సుఫియాన్ సూరీ (రహ్మలై), ఇమామ్ అబూ హనీఫా (రహ్మలై), ప్రవక్త ప్రత్యక్ష అనుచరుల్లో అనేక మంది అభిప్రాయం కూడా అదే. హజ్రత్ అలీ (రజి), హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజి), హజ్రత్ అబూ మూసా (రజి) మొదలైన వారి అభిప్రాయం కూడా అదే. అపరిశుద్ధమైన నూనె అని ముందుగా తెలియజేసి దాన్ని అమ్మడం వారి దృష్టిలో ధర్మసమ్మతమే. ఇమామ్ అహ్మద్ బిన్ హంబల్ (రహ్మలై), అబ్దుల్ మాలిక్ బిన్ మాజు షూన్ (రహ్మలై)ల దృష్టిలో ఏ విధంగానైనా సరే కొవ్వు వాడకం ధర్మ సమ్మతం కాదు. నిజం దేవునికే ఎరుక!

ఎలాంటి అపరిశుద్ధ వస్తువునయినా అమ్మడం ధర్మ సమ్మతం కాదని పండితుల అభిప్రాయం. యుద్ధంలో చనిపోయిన అవిశ్వాసి మృత దేహం, విగ్రహాలను అమ్మడం కూడా నిషిద్ధమే. అయితే విగ్రహాల ముక్కలను అమ్మే విషయంలో భేదాభిప్రాయం ఉంది. కొందరు అమ్మవచ్చని, మరి కొందరు అమ్మ కూడదని అన్నారు. కాని మృత జంతువు, మద్యం, పంది - వీటి అమ్మకం పూర్తిగా హరాం (నిషిద్ధం) అనే విషయంలో ఎలాంటి భేదాభిప్రాయం లేదు.

14వ అధ్యాయం - వడ్డీ వ్యవస్థ గురించి

1021. హజ్రత్ అబూ సయీద్ ఖుదరీ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (స) ఇలా అన్నారు:- "బంగారానికి బంగారం సరి సమానంగా తప్ప (ఎక్కువ తక్కువలు చేసి) అమ్మకండి. ఆ రెండింటిలో ఒకదానికి ఎక్కువ విలువ కట్టకండి. అలాగే వెండికి వెండి సరి సమానంగా తప్ప (ఎక్కువ తక్కువలు చేసి) అమ్మకండి. ఆ రెండిటిలో ఒక వెండికి ఎక్కువ మరొక దానికి తక్కువ విలువ కట్టకండి. ఈ రెండు వస్తువుల విషయంలో అమ్మకం కొనుగోళ్ళు రుణం రూపేణా జరపకండి" ★

[సహీహ్ బుఖారీ : 34వ ప్రకరణం - బుయూ, 78వ అధ్యాయం - బైయిల్ ఫిజ్జతి బిల్ ఫిజ్జా]

16వ అధ్యాయం - వెండిని బంగారానికి బదులు అప్పుపై అమ్మడం నిషిద్ధం

1022. హజ్రత్ అబుల్ మిన్హాల్ (రహ్మలై) కథనం:- నేను 'మారకం' (అంటే బంగారానికి బదులు వెండి, వెండికి బదులు బంగారం అమ్మడం) గురించి హజ్రత్ బరా బిన్ ఆజిబ్ (రజి)ని, హజ్రత్ జైద్ బిన్ అర్ఖమ్ (రజి)ని విచారించగా వాళ్ళిద్దరు తనకంటే ఆయనకే బాగా తెలుసని అన్నారు. చివరికి వారుభయులు బంగారాన్ని వెండికి బదులుగా అప్పుపై అమ్మడాన్ని దైవప్రవక్త(స) నిషేధించారని తెలిపారు. (అంటే చేబదులుగా ఇచ్చి పుచ్చుకుంటే అందులో దోషం లేదన్నమాట!)

[సహీహ్ బుఖారీ : 34వ ప్రకరణం - బుయూ, 80వ అధ్యాయం - బైయిల్ వరిఖి బిజ్జహబి నసీఅ]

1023. హజ్రత్ అబూ హురైరా (రజి) కథనం:- సరిసమానంగా తప్ప వెండిని వెండికి బదులుగా, బంగారాన్ని బంగారానికి బదులుగా అమ్మడాన్ని దైవప్రవక్త (స) నిషేధించారు. అయితే వెండిని బంగారానికి బదులుగా, బంగారాన్ని వెండికి బదులుగా మేము కోరిన విధంగా అమ్ముకోవడానికి దైవప్రవక్త (స) మాకు అనుమతిచ్చారు. (కాని అప్పుగా అమ్మడానికి మాత్రం వీల్లేదు).

[సహీహ్ బుఖారీ : 34వ ప్రకరణం - బుయూ, 81వ అధ్యాయం - బైయిజ్జహబి బిల్ వరఖి యదన్ బియదన్]

18వ అధ్యాయం - ఒకే విధమైన ఆహార వస్తువులు సరిసమానంగా అమ్మవచ్చు

1024. హజ్రత్ అబూ సయీద్ ఖుదరీ (రజి), హజ్రత్ అబూ హురైరా (రజి)ల కథనం:- దైవప్రవక్త (స) ఖైబర్ ప్రాంతపు శిస్తు వసూలు చేయడానికి ఒక వ్యక్తిని నియమించారు. అతను వెళ్ళి (శిస్తుక్రింద) మేలుజాతి ఖర్జూరపండ్లను (వసూలు చేసి) తీసుకువచ్చాడు. అప్పుడు దైవప్రవక్త(స) "ఖైబర్‌లో లభించే ఖర్జూర.పండ్లన్నీ ఇలాగే ఉంటాయా?" అని అడిగారు. దానికావ్యక్తి సమాధానమిస్తూ "లేదు దైవప్రవక్తా! దైవసాక్షిగా చెబుతున్నాను. అన్నీ ఇలా ఉండవు. మేము ఇలాంటి ఒక 'సా' ఎత్తు

★ షరీఅత్ పరిభాషలో 'రిబా' అనేది అసలు పదం. 'రిబా' నిషేధం గురించి ఉన్న ఇతర హదీసుల్లో ఆరు వస్తువుల ప్రస్తావన వచ్చింది. (1) బంగారం, (2) వెండి, (3) గోధుమలు, (4) శిష్ట గోధుమలు, (5) ఖర్జూరపండ్లు, (6) ఉప్పు. బాహ్యార్థ గ్రాహుల దృష్టిలో ఈ ఆరు వస్తువులకే 'రిబా' నిషేధం వర్తిస్తుంది. వారు విషయం లోతుపాతుల్లోకి పోయి తరచి చూడకుండా బాహ్యార్థాన్ని మాత్రమే గ్రహించే వారయినందున ఇతర వస్తువుల్ని రిబా నిషేధం పరిధిలోకి తీసుకోరు. మిగిలిన ధర్మవేత్తలందరూ ఈ ఆరు వస్తువులనే గాక నిషేధ కారణముండే ప్రతి వస్తువునూ రిబా నిషేధం క్రిందికి తీసుకున్నారు. కాకపోతే నిషేధ కారణం విషయంలో భిన్నాభిప్రాయాలున్నాయి.

(మేలురకం) ఖర్జూరపండ్లను రెండు 'సా'ల ఎత్తు రెండవ రకం ఖర్జూర పండ్లకు బదులుగా కొంటాము లేదా ఇలాంటి రెండు 'సా'ల ఎత్తు ఖర్జూరపండ్లను మూడు 'సా'ల ఎత్తు నాసిరకం ఖర్జూర పండ్లకు బదులుగా కొంటాము" అని అన్నాడు. దైవప్రవక్త (స) ఈ మాట విని "అలా చేయకండి. మొదట (నాసిరకం) ఖర్జూర పండ్లన్నీ దిర్హంలకు (అంటే నగదు పైకానికి) అమ్మివేయండి. ఆ తరువాత ఆ దిర్హంల (నగదు పైకం)తో మేలురకం ఖర్జూర పండ్లను కొనండి" అని అన్నారు.

[సహీహ్ బుఖారీ : 34వ ప్రకరణం - బుయూ, 89వ అధ్యాయం - ఇజా అరాద బైయి తమరిన్ బితమరిన్ ......]

1025. హజ్రత్ అబూ సయీద్ ఖుదరీ (రజి) కథనం:- హజ్రత్ బిలాల్ (రజి) దైవప్రవక్త (సల్లం) సన్నిధికి బర్నీ (అత్యంత మేలైన) జాతికి చెందిన ఖర్జూర పండ్లను తెచ్చారు. దైవప్రవక్త (సల్లం) వాటిని చూసి "ఇవి ఎక్కడ్నుంచి వచ్చాయి?" అని అడిగారు. దానికి హజ్రత్ బిలాల్ (రజి) సమాధానమిస్తూ "మా దగ్గర మొదట్లో కొన్ని నాసిరకం ఖర్జూరపండ్లు ఉండేవి. మేము వాటిలో రెండు 'సా'ల ఎత్తు ఇచ్చి ఈ ఖర్జూరపండు ఒక 'సా' ఎత్తు చొప్పున తీసుకున్నాము, మీకు సమర్పించడానికి" అని అన్నారు. దైవప్రవక్త (సల్లం) ఈ మాట విని, 'చాలా విచారకరమైన విషయం. ఇది పూర్తిగా వడ్డీ క్రింద వస్తుంది. (ఇక ముందు) అలా చేయకండి. ఇలాంటి (వస్తు మార్పిడి) వ్యాపారం చేయాలనుకున్నప్పుడు ముందుగా మీ దగ్గర ఉండే ఖర్జూర పండ్లను పైకానికి అమ్మివేయండి. ఆ తర్వాత ఆ పైకంతో మరో రకం ఖర్జూర పండ్లను కొనుక్కోండి" అని అన్నారు.

[సహీహ్ బుఖారీ : 40వ ప్రకరణం - వకాలా, 11వ అధ్యాయం - ఇజాబా అల్ వకీలు షైఅన్ ఫాసిదన్ ఫబైహు మర్దూద్]

1026. హజ్రత్ అబూ సయీద్ ఖుదరీ (రజి) కథనం:- మాకు అన్ని రకాలు కలిసిన నాసిరకం ఖర్జూర పండ్లు లభించేవి. మేము అలాంటి రెండు 'సా'ల ఎత్తు ఖర్జూర పండ్లను ఒక 'సా' ఎత్తు మేలుజాతి ఖర్జూర పండ్లకు బదులుగా అమ్మేవాళ్ళము. అయితే దైవప్రవక్త (సల్లం) (ఇలాంటి వస్తు మార్పిడి వ్యాపారాన్ని నిషేధిస్తూ) "ఒక 'సా' ఎత్తు ఖర్జూర పండ్లకు బదులుగా రెండు 'సా'ల ఎత్తు ఖర్జూర పండ్లను గాని, ఒక దిర్హానికి బదులుగా రెండు దిర్హంలు గాని ఏదీ అమ్మడం ధర్మసమ్మతం కాదు" అని అన్నారు.

[సహీహ్ బుఖారీ : 34వ ప్రకరణం - బుయూ, 20వ అధ్యాయం - బైయిల్ ఖిల్తి, మినత్తమర్]

1027. హజ్రత్ అబూ సాలెహ్ జియాత్ (రహ్మాలై) కథనం:- "దీనార్‌కు బదులుగా దీనార్, దిర్హంకు బదులుగా దిర్హం (ఎక్కువ తక్కువ లేకుండా సరిసమానంగా అమ్మాలి)" అని హజ్రత్ అబూ సయీద్ ఖుదరీ (రజి) చెబుతుండగా నేను విని "కాని హజ్రత్ ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజి) ఇలా చెప్పలేదే!" అన్నాను. దానికి హజ్రత్ అబూ సయీద్ (రజి) ఇలా అన్నారు: "నేనీ విషయం గురించి హజ్రత్ ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజి) ముందు ప్రస్తావిస్తూ, ఈ విషయంలో మీరు దైవప్రవక్త (సల్లం) నుండి ఏదైనా విన్నారా? లేక దివ్యఖుర్ఆన్‌లో దీన్ని గురించి ఏదైనా ఆజ్ఞ ఉందా?" అని అడిగాను.

దానికి ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజి) సమాధానమిస్తూ, "నేను అలాంటి మాటేదీ అనడం లేదు. దైవప్రవక్త (సల్లం) ప్రవచనాలు నాకంటే మీకు బాగా తెలుసు.★ హజ్రత్ ఉసామా బిన్ జైద్ (రజి) నాకు

★ "నాకంటే మీకే బాగా తెలుసు" అంటే ఇక్కడ "ఆనాడు మీరంతా దైవప్రవక్త (సల్లం) కొలువులో ఈ ప్రవచనాలు వింటున్నప్పుడు యుక్తవయస్సులో ఉన్నారు. నేనింకా మైనర్ తీరని బాలుడిగానే ఉన్నాను" అని అర్థం. అప్పటికి ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజి) వయస్సు 13 ఏండ్లు మాత్రమే. - సంకలనకర్త

చెప్పిన దాని ప్రకారం, వడ్డీ, రుణ వ్యవహారానికి మాత్రమే వర్తిస్తుందని దైవప్రవక్త (సల్లం) చెప్పారు" అని అన్నారు.

[సహీహ్ బుఖారీ : 34వ ప్రకరణం - బుయూ, 79వ అధ్యాయం - బైయిద్దీనారి బిద్దీనారి నస్అ]

20వ అధ్యాయం - ధర్మసమ్మతమైనవి స్వీకరించి అనుమానాస్పదమైనవి మానెయ్యాలి

1028. హజ్రత్ నూమాన్ బిన్ బషీర్ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా ప్రవచించారు:- "ధర్మసమ్మతమైన (హలాల్) విషయాలేవో స్పష్టంగా తెలియజేయబడ్డాయి. నిషిద్ధ (హరామ్) విషయాలేమిటో స్పష్టంగా తెలియజేయబడ్డాయి. అయితే ఈ రెండింటికి మధ్య కొన్ని అనుమానాస్పదమైన విషయాలున్నాయి. వీటిని గురించిన ఆజ్ఞలు చాలా మందికి తెలియవు. కనుక అనుమానాస్పదమైన ఈ విషయాలకు దూరంగా ఉండేవాడు తన ధర్మాన్ని, గౌరవాన్ని కాపాడుకున్నవాడవుతాడు.

దీనికి భిన్నంగా అనుమానాస్పదమైన విషయాల్లో చిక్కుకున్నవాడు (ఎప్పుడో ఒకప్పుడు నిషిద్ధ విషయాల్లో పడిపోయే ప్రమాదం ఉంది) అతడు రక్షణ గట్టుపై పశువుల్ని మేపుకునే పశుకాపరి లాంటివాడని చెప్పవచ్చు. అతని పశువులు (ఏక్షణం లోనైనా) గట్టుదాటి (పొలం) లోపలికి చొచ్చుకొచ్చే ప్రమాదం ఉంటుంది. వినండి! ప్రతి రాజు (రాజ్యాని)కీ ఒక రక్షణ (కవచం లాంటి) సరిహద్దు ఉంటుంది. దేవుని పుడమి (సామ్రాజ్యాని)కి రక్షణ సరిహద్దులు ఆయన నిషేధించిన విషయాలే.

ప్రతి వ్యక్తీ ఒక విషయాన్ని గుర్తుంచుకోవాలి. మానవ శరీరంలో ఓ (విచిత్ర) మాంసపు ముద్ద ఉంది. అది సవ్యంగా ఉంటే మొత్తం శరీరం సవ్యంగానే ఉంటుంది. ఒకవేళ అందులో ఏదైనా చెడుగు ఏర్పడితే యావత్తు మానవ దేహమే చెడి పోతుంది. గుర్తుంచుకోండి! ఆ మాంసపు ముద్ద మానవ హృదయమే."★

[సహీహ్ బుఖారీ : 2వ ప్రకరణం - ఈమాన్, 39వ అధ్యాయం - ఫజ్లిమనిస్తబ్రా అద్దీనా]

★ ఈ హదీసులో నిబద్ధమానవుణ్ణి పశువుల కాపరితో, అతని పాశవిక వాంఛలను పశువులతో పోల్చడం జరిగింది. అలాగే నిషిద్ధ విషయాలను రక్షణ గట్టుతో, అనుమానాస్పద విషయాలను గట్టుకు ఇరుప్రక్కల ఉండే స్థలంతో పోల్చడం జరిగింది. అనుమానాస్పద విషయాల్లోకి చిక్కుకుపోవడం అంటే గట్టుకు ఇరుప్రక్కలాపోయి మేయడం అన్నమాట. గట్టుదాటిమేస్తున్న పశువు పంట పొలంలోకి చొచ్చుకుపోయి మేయదన్న నమ్మకం ఉండదు. కాపరి అప్రమత్తంగా ఉండకపోతే అది ఏక్షణంలోనైనా పొలంలో పడి పంటను నాశనం చేసే ప్రమాదం ఉంది. దానికే కాపరి శిక్షార్హుడవుతాడు. అదే విధంగా నిబద్ధ మానవుడు అప్రమత్తంగా ఉండకపోతే అతని పాశవిక వాంఛలు దేవుడు నిర్ణయించిన హద్దుల్ని అతిక్రమిస్తాయి. తద్వారా అతను కూడా శిక్షార్హుడవుతాడు. అందువల్ల వీలయినంతవరకు అనుమానాస్పద విషయాల జోలికి పోకూడదని ఈ హదీసు బోధిస్తోంది.

ఈ హదీసు ఎంతో ముఖ్యమైనది, ఇందులో అనేక ప్రయోజనాలున్నాయని ఇమామ్ నవవీ (రహ్మాలై) వ్యాఖ్యానించారు. అసలిది ఇస్లాంకు ఆధారభూతమయిన కొన్ని హదీసుల్లో ఒకటని ఆయన అన్నారు. కొందరు ధర్మవేత్తల అభిప్రాయం ప్రకారం ఇస్లాం బోధనలు మొత్తంలో ఈ హదీసు 1/3 వంతు ఆక్రమిస్తుంది. మిగిలిన మూడింట రెండు వంతులకు సంబంధించిన రెండు హదీసులు ఇలా ఉన్నాయి. (1) కర్మల పర్యవసానం మనోసంకల్పంపై ఆధారపడి ఉంటుంది; (2) ఇస్లాంలో పనికిమాలిన విషయాలను విడనాడటంలో మనిషి శ్రేయస్సు ఉంది. అబూదావూద్ సజస్తానీ (రహ్మాలై) అభిప్రాయం ప్రకారం, ఇస్లాం ముఖ్యమైన నాలుగు హదీసులపై ఆధారపడి ఉంది. మూడు పైన పేర్కొనబడిన హదీసులు. నాలగవ హదీసు ఈ విధంగా

21వ అధ్యాయం - ఒంటె క్రయవిక్రయాలకు సంబంధించిన షరతులు

1029. హజ్రత్ జాబిర్ బిన్ అబ్దుల్లా (రజి) కథనం:- నేను బాగా అలసిపోయిన ఒక ఒంటెమీద ప్రయాణం చేస్తున్నాను. దైవప్రవక్త (సల్లం) నా దగ్గరికి వచ్చి ఒంటె (శక్తి) కోసం దైవాన్ని ప్రార్థించారు. తర్వాత ఆయన దాన్ని కొట్టి అదలించగానే ఇది వరకెన్నడూ లేనంత వేగంగా నడవసాగింది. అప్పుడు దైవప్రవక్త (సల్లం) "దాన్ని నాకు ఒక ఊఖియా ఎత్తు వెండికి అమ్మెయ్యి" అని అన్నారు. అంచేత నేనా ఒంటెను దైవప్రవక్త (సల్లం)కు అమ్మివేశాను. అయితే నేను "దీనిపై ఎక్కే ఇంటిదాకా వెళ్తాను" అని షరతు పెట్టాను. ఇలా మేము మదీనా చేరుకున్నాక నేను ఒంటెను తీసుకొని ఆయన సన్నిధికి వెళ్ళాను. అక్కడ ఆయన ఒంటె ధర ఇప్పించారు. అయితే నేను (పైకం తీసుకొని) వెనక్కి తిరిగి వెళ్ళబోతుంటే దైవప్రవక్త (సల్లం) నన్ను పిలిపించారు. (నేను తిరిగొచ్చిన తరువాత) "నీ ఒంటె తీసుకోవడం నా అభిమతం కాదు. ఇదిగో నీ ఒంటెను కూడా తీసికెళ్ళు, ఇదిప్పుడు నీదే"★అని అన్నారు ఆయన.

[సహీహ్ బుఖారీ : 54వ ప్రకరణం - అష్షురూత్, 4వ అధ్యాయం - ఇజాఅష్తరతల్ బైవుజ్జహ్రాద్దాబ్బతి]

ఉంది. "మీరు మీ కోసం ఇష్టపడినదే మీ సోదరుని కోసం ఇష్టపడనంతవరకు మీలో ఏ ఒక్కరూ (పరిపూర్ణ) విశ్వాసి కాజాలరు" (బుఖారీ - ఈమాన్ ప్రకరణం 7:12). మరి కొందరు నాల్గవ హదీసును ఈ విధంగా పేర్కొన్నారు. "మీరు ఇహలోక వ్యామోహాన్ని వదలిపెట్టండి. దేవుడు మీకు ఎవరి మీదా ఆధారపడకుండా సహాయం చేస్తాడు."

కొందరు ధర్మవేత్తలు ఈ హదీసు ఔన్నత్యానికి కారణం చెబుతూ, దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇందులో ఆహార పానీయాలు, వస్త్రధారణ మొదలయిన సమస్త విషయాల మంచీ చెడులను గురించి చెప్పి అనుమానాస్పదమైన విషయాలను విడనాడాలని ఆదేశించారని అన్నారు. ధర్మం దృష్ట్యా, గౌరవం దృష్ట్యా అందులోనే మనిషి శ్రేయస్సు ఉంది. పైగా అనుమానాస్పద విషయాలను గురించి హెచ్చరించడానికి సురక్షితమైన గరిక గట్టు గురించిన ఉదాహరణ ఇచ్చారు. అంటే గరిక గట్టుపై పశువుల్ని మేపుతూ వాటిని నిర్లక్ష్యంగా పొలంలోనికి పోనిస్తే శిక్ష అనుభవించాల్సి వస్తుందని హెచ్చరించారు. ఆ తర్వాత మానవుని శరీరంలో ఉండే అతి ముఖ్యమైన భాగం, హృదయం గురించి ప్రస్తావిస్తూ హృదయం చెడిపోతే మొత్తం దేహమే చెడిపోతుందని అన్నారు. అది ఆరోగ్యంగా, పరిశుద్ధంగా ఉంటే మొత్తం శరీరం ఆరోగ్యంగా, పరిశుద్ధంగా ఉంటుందని తెలిపారు.

ధర్మసమ్మతమైన (హలాల్) విషయాలేవో, నిషిద్ధ (హరామ్) విషయాలేవో స్పష్టంగా తెలియజేయబడ్డాయి. అంటే - పండ్లు, పాలు, తేనె, కోడిగ్రుడ్లు మొదలైనవి ధర్మసమ్మతమైన పదార్థాలనీ; మద్యం, పంది, మృతపశువు, మూత్రం, పారుడు నెత్తురు, వ్యభిచారం, అసత్యం, పరోక్ష నింద, చాడీలు, పర స్త్రీని దురుద్దేశ్యంతో చూడటం మొదలైనవి నిషిద్ధ విషయాలని అందరికీ తెలుసన్నమాట. ఇవిగాక మరో రకానికి చెందిన విషయాలు కూడా ఉన్నాయి. ఇవి స్పష్టంగా ధర్మ సమ్మతమైనవి గాని, నిషిద్ధమైనవి గాని అని తెలియజేయబడలేదు. వీటిని గురించి జన సామాన్యానికి తెలియదు. అనుభవజ్ఞులైన ధర్మవేత్తలు, ధర్మ సంస్కర్తలు మాత్రమే పరిశోధన ద్వారా వాటి గూడార్థాన్ని వివరించగలరు. అందువల్ల జన సామాన్యం అలాంటి అనుమానాస్పద విషయాల జోలికి పోకుండా ఉండటంలోనే వారి శ్రేయస్సు ఇమిడి ఉంది.

★ ఇమామ్ అహ్మద్ బిన్ హంబల్ (రహ్మాలై), ఆయన అనుచరులు ఈ హదీసుని ఆధారంగా చేసుకొని, జంతువుని అమ్మేవాడు తాను తలచిన చోటు వరకు దానిపై ఎక్కి ప్రయాణం చేస్తానన్న....... షరతు విధించి జంతువును అమ్మడం ధర్మసమ్మతమేనని తీర్పిచ్చారు. ప్రయాణ దూరం తక్కువగా ఉంటే ఇలాంటి షరతు పెట్టి అమ్మవచ్చని ఇమామ్ మాలిక్ (రహ్మాలై) అన్నారు. అయితే ఇమామ్ షాఫయి (రహ్మాలై), ఇమామ్ అబూహనీఫా (రహ్మాలై), ఇతర ధర్మవేత్తలు మాత్రం ప్రయాణ దూరం ఎక్కువగా ఉన్నా, తక్కువగా ఉన్నా ఇలా షరతు పెట్టి అమ్మడం ధర్మసమ్మతం కాదన్నారు. వీరీ హదీసుకు భాష్యం చెబుతూ, అప్పుడు దైవప్రవక్త (సల్లం) ఉద్దేశ్యం హజ్రత్ జాబిర్ (రజి) గారి ఒంటెను కొనడం కాదు, ఆయనకు మేలు చేయాలన్నదే ప్రవక్త (సల్లం) ఉద్దేశ్యం అని అభిప్రాయపడ్డారు.

1030. హజ్రత్ జాబిర్ బిన్ అబ్దుల్లా (రజి) కథనం:- నేనొక యుద్ధంలో దైవప్రవక్త (సల్లం) వెంట ఉన్నాను. తర్వాత నేను, అలసిపోయి నడవలేని ఒక ఒంటెపై ఎక్కి బయలుదేరాను. (కాస్సేపటికి) దైవప్రవక్త (సల్లం) నా దగ్గరకు వచ్చి "ఏమయింది నీ ఒంటెకు?" అని అడిగారు. నేనిది అలసిపోయిందని చెప్పాను. తర్వాత ఆయన వెనక్కి జరిగి ఒంటెను అదలించి దాని (శక్తి) కోసం దైవాన్ని ప్రార్థించారు. ఆ తర్వాత అది దారి పొడుగూతూ మిగిలిన ఒంటెలన్నిటికన్నా ముందు ముందుగానే నడుస్తూపోయింది. అప్పుడు దైవప్రవక్త (సల్లం) "ఇప్పుడు నీ ఒంటె ఎలా ఉంది?" అని అడిగారు. నేను మీ "ప్రార్థన ఫలితంగా చాలా బాగుంద"న్నాను. "సరే. నీవు దీన్ని నాకు అమ్ముతావా?" అని అడిగారు ఆయన. నేనీ మాట విని సిగ్గుపడ్డాను. ఎందుకంటే నా దగ్గర నీళ్ళు మోసుకురావడానికి ఇది తప్ప మరో ఒంటె లేదు. అయినప్పటికీ నేను "మీ ఇష్టప్రకారమే కానివ్వండి" అన్నాను. "అయితే దాన్ని నాకు అమ్మెయ్యి" అన్నారు ఆయన. నేను ఆయనకు అమ్మేశాను. అయితే "నేను దీనిపై ఎక్కి మదీనా చేరుకునే దాకా నా అధీనంలో ఉండాలి" అని షరతు పెట్టాను.

నేను (నడుస్తూ) "దైవప్రవక్తా! నేను కొత్తగా పెళ్ళి చేసుకున్నాను. కాస్త నాకు (త్వరగా) వెళ్ళనివ్వండి" అని అన్నాను. దైవప్రవక్త (సల్లం) నాకు వెళ్ళేందుకు అనుమతినిచ్చారు. నేను దారంతా అందరికంటే ముందు ముందు నడుస్తూ మదీనా చేరుకున్నాను. మదీనా చేరుకున్నాక మా మామయ్య నన్ను కలుసుకొని ఒంటె విషయం విచారించాడు. నేను జరిగిన వృత్తాంతమంతా తెలిపి ఒంటెను అమ్మేశానని చెప్పాను. ఇది విని ఆయన నాపై కోపగించుకున్నాడు - (ఉన్న) ఒక్క ఒంటెను ఎందుకు అమ్మేశావని.

నేను దైవప్రవక్త (సల్లం) దగ్గర అనుమతి తీసుకొని వెళ్ళబోతుంటే "నీవు పెళ్ళి చేసుకున్నావా?" (చేసుకుంటే) కన్యను చేసుకున్నావా? పునర్వివాహితను చేసుకున్నావా" అని అడిగారు ఆయన. పునర్వివాహితను చేసుకున్నానని నేను చెప్పాను. అప్పుడు దైవప్రవక్త (సల్లం) "నీవు కన్యను ఎందుకు చేసుకోలేదు? కన్యను చేసుకుని ఉంటే నీవు ఆమెతో, ఆమె నీతో ఎంచక్కా ఆడుకుంటూ హాయిగా జీవితం గడపవచ్చుకదా!" అని అన్నారు. "దైవప్రవక్తా! మా నాన్నగారు చనిపోయారు (లేక అమరగతులయ్యారు). నాకు (చాలామంది) పిన్న వయస్కులయిన చెల్లెళ్ళు ఉన్నారు. వాళ్ళ బాగోగులు చూస్తూ వారికి విద్యాబుద్ధులు గరపలేని అమ్మాయిని చేసుకోవడం బాగుండదని నాకు అన్పించింది, అందువల్ల వాళ్ళ బాగోగులు చూస్తూ వారికి విద్యాబుద్ధులు గరపగలిగే అనుభవజ్ఞురాలైన మహిళను చేసుకున్నాను" అని అన్నాను నేను.

దైవప్రవక్త (సల్లం) మదీనా చేరుకున్న తరువాత నేనొక రోజు ఉదయం ఒంటెను తీసుకొని ఆయన సన్నిధికి వెళ్ళాను. అప్పుడు నాకాయన ఒంటె ధరను ఇప్పించారు. తర్వాత నా ఒంటెను కూడా నాకు తిరిగి ఇచ్చేశారు.

[సహీహ్ బుఖారీ : 56వ ప్రకరణం - జిహాద్, 113వ అధ్యాయం - అస్తయిజాన్, అర్రజులిల్ ఇమామ్]

1031. హజ్రత్ జాబిర్ బిన్ అబ్దుల్లా (రజి) కథనం:- దైవప్రవక్త (సల్లం) రెండు ఊఖియాల ఎత్తు వెండి,

ఒకటి లేక రెండు దిర్హంలకు నా ఒంటెను కొన్నారు. తర్వాత ఆయన సిరార్[1] ప్రాంతానికి చేరుకొని ఒక ఆవును జిబా చేయమని ఆదేశించారు. ఆవును జిబా చేసిన తరువాత అందరూ దాని మాంసం తిన్నారు. ఆ తర్వాత ఆయన మదీనా చేరుకున్నారు. మదీనా చేరుకొని, నన్ను ముందుగా మస్జిదుకెళ్ళి రెండు రకాతులు నఫిల్ నమాజు చేసుకోమని ఆజ్ఞాపించారు. ఆయన నాకు (నా) ఒంటె ధరను తూచి ఇచ్చారు.[2]

[సహీహ్ బుఖారీ : 56వ ప్రకరణం - జిహాద్, 199వ అధ్యాయం - అత్తఆము ఇన్దల్ ఖుదూమ్]

22వ అధ్యాయం - అప్పు తీసుకోవడం మంచిదే కాని దాన్ని తిరిగి చెల్లించడం అంతకంటే మంచి విషయం

1032. హజ్రత్ అబూహురైరా (రజి) కథనం:- ఒక వ్యక్తి దైవ ప్రవక్త (సల్లం) దగ్గరికొచ్చి తన అప్పు తిరిగిచ్చేయమని ఒత్తిడి చేయసాగాడు. ఆ సందర్భంలో అతను పరుష పదజాలాన్ని ఉపయోగించాడు. ప్రవక్త సహచరులు (రజి) ఈ మాటలు విని అతడ్ని దూషించడానికి ఉపక్రమించారు. అయితే దైవప్రవక్త (సల్లం) (వాళ్ళను వారిస్తూ) "అతడ్ని ఏమీ అనకండి, వదిలేయండి. తన సొమ్ము తీసుకోవలసిన వ్యక్తికి ఇలా (కఠినంగా) మాట్లాడే హక్కుంది" అని అన్నారు. ఆ తర్వాత ఆయన "అతను నాకిచ్చిన ఒంటె వయస్సు ఎంత ఉందో అంతే వయస్సు గల ఒంటెను అతనికి ఇచ్చి వేయండి" అని అన్నారు. అప్పుడు ప్రవక్త సహచరులు (రజి) "దైవప్రవక్తా! అతని ఒంటెలాంటి ఒంటె లేదు. మా దగ్గర ఉన్నవన్నీ అంతకంటే మంచి ఒంటెలే" అని అన్నారు. "ఆ మంచి ఒంటె ఇవ్వండతనికి. అప్పు తీర్చడంలో ఉత్తముడే మీలో ఉత్తముడు" అన్నారు ఆయన.

[సహీహ్ బుఖారీ : 40వ ప్రకరణం - అల్ వకాల్తా, 6వ అధ్యాయం - అల్వకాలతి ఫీ ఖజాయిద్దుయూన్]

1033. హజ్రత్ ఆయిషా (రజి) కథనం:- దైవప్రవక్త (సల్లం) ఒక యూదుని దగ్గర ఒక ఉక్కు కవచం

---

(1) 'సిరార్' అన్నది మదీనా నుండి తూర్పు దిక్కుగా మూడు మైళ్ళ దూరంలో ఉన్న ఒక గ్రామం.

(2) ఈ హదీసు ద్వారా అనేక విషయాలు తెలుస్తున్నాయని ఇమామ్ నవవీ (రహ్మలై) రాస్తున్నారు. ఉదాహరణకు:- (1) ఒంటెను జిబా చేయడం (కోయడం) ధర్మసమ్మతమైన విషయమయినప్పటికీ దానికంటే ఆవును జిబా చేయడం ఉత్తమం. (2) ప్రయాణం నుండి తిరిగొచ్చిన తర్వాత ముందుగా మస్జిద్‌కు వెళ్ళి రెండు రకాతులు నఫిల్ నమాజు చేయడం అభిలషణీయం. (3) రాత్రి వేళలాగే పగటి వేళ కూడా నఫిల్ నమాజు రెండు రకాతులు చేయాలి. (4) నీరసించిన ఒంటె క్షణంలో బలం పుంజుకొని చలాకీగా నడవడం దైవప్రవక్త (సల్లం) మహిమ. (5) ఏదైనా వస్తువును అమ్మే విషయంలో యజమానిని సంప్రదించడంలో ఎలాంటి తప్పులేదు. (6) వ్యాపార నిర్ణయం జరగడం, ధర నిర్ణయించడం అవసరం. (7) తన క్రింది ఉద్యోగుల బాగోగులను గురించి విచారించడం సున్నత్ (సంప్రదాయం), (8) మంచి సలహా ఇవ్వాలి (9) కన్యను వివాహమాడటం అభిలషణీయం (10) భార్యతో ఆడుకోవడం, ఆమె మనస్సుని రంజింపజేయడం అభిలషణీయం (11) [హజ్రత్ జాబిర్ (రజి)]గారు సొంత సుఖాల కన్నా ఇంటి పరిస్థితులకు, చెల్లెళ్ళ విద్యా శిక్షణలకు ప్రాధాన్యత నివ్వటం గమనార్హం. (12) వ్యాపార నిర్ణయం జరిగిన తర్వాత ధర చెల్లించే సమయంలో కొంచెం ఎక్కువ ఇవ్వడం సున్నత్ (13) వస్తువు ధరను తూకం వేయించడం, తూకం వేసినందుకు ప్రతిఫలం ఇవ్వడం వర్తకుని బాధ్యత. (14) సైన్యం నుండి వెళ్ళిపోవడానికి అనుమతి కోరడం ధర్మసమ్మతం. (15) బాధ్యతల నిర్వహణకై ప్రాతినిధ్యం వహించడం ధర్మసమ్మతం. (16) సజ్జనుల అడుగుజాడల నుండి శుభశ్రేయాలను పొందజూడటం ధర్మసమ్మతమే.

--అనువాదకుడు

కుదువపెట్టి, కొంత ధాన్యం తీసుకున్నారు. గడువులోపు అప్పు తీర్చుతానని కూడా అతనికి వాగ్దానం చేశారు.

[సహీహ్ బుఖారీ : 34వ ప్రకరణం - బుయూ, 14వ అధ్యాయం - షరాఅన్నబీ (సల్లం) బిన్నసియ్యా]

25వ అధ్యాయం - అడ్వాన్సు చెల్లింపు వ్యాపారం

1034. హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ అబ్బాస్ (రజి) కథనం:- దైవప్రవక్త (సల్లం) మదీనా తరలి వచ్చిన తర్వాత (చూస్తే ఇక్కడ) మదీనావాసులు రెండు మూడేండ్ల అడ్వాన్సు చెల్లింపు ప్రాతిపదికపై వ్యాపారం చేస్తుండేవారు. అప్పుడు దైవప్రవక్త (స) "ఏదైనా సరుకు విషయంలో అడ్వాన్సు చెల్లింపు ప్రాతిపదికపై వ్యాపారం చేయదలచుకుంటే ఆ సరుకు బరువు, కొలత, పరిమాణాలతోపాటు గడువు కూడా (తెలిసి ఉండాలి) నిర్ణయించబడాలి" అని అన్నారు.

[సహీహ్ బుఖారీ : 35వ ప్రకరణం - సల్మ్, 2వ అధ్యాయం - అస్సల్మి ఫీ వజ్నిమ్మాలూమ్]

27వ అధ్యాయం - అమ్మకం, కొనుగోళ్ళలో (అసత్య) ప్రమాణం చేయడం నిషిద్ధం

1035. హజ్రత్ అబూ హురైరా (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (స) ఇలా ప్రవచించారు:- "(అసత్య) ప్రమాణం చేయడం వల్ల సరుకు అమ్ముడుపోతుంది గాని, వ్యాపారంలోని శుభం తరిగి పోతుంది."

[సహీహ్ బుఖారీ : 34వ ప్రకరణం - బుయూ, 26వ అధ్యాయం - యమ్ హఖ్కుల్లాహుర్రిబా వయుర్బిస్సదఖాత్]

28వ అధ్యాయం - షుఫా (సన్నిహితుడి కొనుగోలు హక్కు)

1036. హజ్రత్ జాబిర్ బిన్ అబ్దుల్లా (రజి) కథనం:- విభజించబడని ఉమ్మడి భూమి (స్థిరాస్తి) విషయంలో దైవప్రవక్త (స) షుఫా ఆజ్ఞ (సన్నిహితుడి కొనుగోలు అధికారం) జారీ చేశారు. అయితే ఆ భూమిలో గట్లు, హద్దులు వేసి, వేర్వేరు దారులు ఏర్పరచడం జరిగితే ఇక షుఫా హక్కు ఉండదు.

[సహీహ్ బుఖారీ : 36వ ప్రకరణం - అష్షుఫా, 1వ అధ్యాయం - అష్షుఫ్ అతి మాలమ్ యుఖ్సిమ్ ఫయిజా....]

29వ అధ్యాయం - పొరుగువాని గోడకు మేకు (గుంజ) దిగకొట్టవచ్చా?

1037. హజ్రత్ అబూ హురైరా (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (స) "ఏ ఒక్కరూ తన గోడకు తన పొరుగువాడు మేకు (లేక గూటం) కొడ్తే దానికి అభ్యంతరం పెట్టకూడదు" అని అన్నారు.

హజ్రత్ అబూహురైరా (రజి) ఇలా అనేవారు: కాని మీరీ హదీసుని ఆచరించడానికి వెనుకాడుతున్నారు. దైవసాక్షి! నేను దీన్ని ఏ మాత్రం వదలకుండా మీ ముందు మరింత గట్టిగా ప్రకటిస్తాను.

[సహీహ్ బుఖారీ : 46వ ప్రకరణం - మజాలిమ్, 20వ అధ్యాయం - లాయమ్నవు జారున్ జారహ్]

30వ అధ్యాయం - బల ప్రయోగాలతో ఇతరుల భూముల్ని ఆక్రమించుకోవడం నిషిద్ధం

1038. హజ్రత్ సయీద్ బిన్ జైద్ (రజి) హదీసు:- అర్వా బిన్తె అవేస్ (అనే స్త్రీ) ఒక స్థలం విషయంలో తన యజమాన్య హక్కును చాటుకుంటూ హజ్రత్ సయీద్ బిన్ జైద్ (రజి)కు వ్యతిరేకంగా మర్వాన్ బిన్ హకమ్ న్యాయస్థానంలో ఒక దావా వేసింది. తన స్థలాన్ని హజ్రత్ సయీద్ (రజి) అన్యాయంగా ఆక్రమించుకున్నారని ఆమె వాదించింది. అప్పుడు (పది మంది స్వర్గవాసులవుతారని ప్రకటించబడిన వారిలో ఒకరైన ప్రముఖ సహాబి) హజ్రత్ సయీద్ బిన్ జైద్ (రజి) మాట్లాడుతూ "ఎవరైనా ఇతరులకు చెందిన ఒక జానెడు స్థలాన్ని కూడా ఆక్రమించుకుంటే ప్రళయ దినాన భూమికి ఏడు రెట్ల పరిమాణం గల హారంగా చేసి అతని మెడలో (గుదిబండగా) వేయడం జరుగుతుందని దైవప్రవక్త (స) తెలిపారు. స్వయంగా నేనందుకు సాక్ష్యమిస్తున్నాను?" అలాంటప్పుడు నేనామె హక్కును ఎలా కాజేయ గలను?" అని అన్నారు.(1)

[సహీహ్ బుఖారీ : 59వ ప్రకరణం - బదాయిల్ ఖల్ఖ్, 2వ అధ్యాయం - మాజా ఫీసబ్యి అర్జీన్]

1039. హజ్రత్ అబూ సల్మా (రజి) కథనం:- (ఒక స్థలం విషయంలో) కొందరితో నాకు తగాదా వచ్చింది. నేనీ వ్యవహారాన్ని హజ్రత్ ఆయిషా (రజి) గారి ముందు ప్రస్తావించాను. ఆమె విని ఇలా అన్నారు: "అబూ సల్మా! స్థలాల వ్యవహారానికి దూరంగా ఉండు. 'ఎవరైనా ఇతరులకు చెందిన స్థలాన్ని అన్యాయంగా ఒక జానెడు ఆక్రమించుకున్నా సరే (ప్రళయదినాన) అతని మెడలో ఏడింతల భూపరిమాణం గల హారం వేయబడుతుంద'ని దైవప్రవక్త(స) సెలవిచ్చారు."

[సహీహ్ బుఖారీ : 46వ ప్రకరణం - మజాలిమ్, 13వ అధ్యాయం - ఇస్మిమన్ జలమ షయ్అన్ మినల్ అర్జ్]

31వ అధ్యాయం - దారి వెడల్పు తగాదా

1040. హజ్రత్ అబూ హురైరా (రజి) కథనం:- దారి విషయంలో తగాదా వచ్చినప్పుడు దైవప్రవక్త (స) ఏడు బారలు (వెడల్పు) దారి వదలాలని తీర్పిచ్చేవారు.(2)

[సహీహ్ బుఖారీ : 46వ ప్రకరణం - మజాలిమ్, 29వ అధ్యాయం - ఇజా ఇఖ్తెలాఫూ ఫిత్తరీఖుల్ మీతాయి]

---

(1) ఈ హదీసు సహీహ్ ముస్లిం గ్రంథంలో మరింత వివరంగా వచ్చింది. హజ్రత్ సయీద్ బిన్ జైద్ (రజి) ప్రవక్త ప్రవచనం విన్పించిన తర్వాత న్యాయమూర్తి మర్వాన్ మాట్లాడుతూ, "నేను మీ నుండి మరెలాంటి సాక్ష్యాన్నీ అడగబోను" అని అన్నాడు. అదీగాక హజ్రత్ సయీద్ (రజి) ఆ స్థలాన్ని అర్వాకు వదిలేశారు. అయితే ఆయన ఆ స్త్రీని శపిస్తూ "దేవా! ఈ స్త్రీ మాటలు అబద్ధమయితే ఈమె కళ్ళు పోగొట్టు. ఈ స్థలమే ఈమెకు సమాధి అవుగాక" అని ప్రార్థించారు. ఉల్లేఖకుడు ఇలా తెలియజేస్తున్నాడు:- "ఆ తర్వాత ఆమె నిజంగానే అంధురాలయిపోయింది. గోడలు వెతుక్కుంటూ నడుస్తూ "నాకు సయీద్ బిన్ జైద్ (రజి) గారి శాపం తగిలింది" అని చెబుతుండేది. చివరికి ఒక రోజు ఆమె అదే స్థలంలో కట్టుకున్న తన ఇంట్లో నడుస్తూ నూతిలో పడి చనిపోయింది. ఈ విధంగా ఆ ఇల్లే ఆమెకు సమాధి అయిపోయింది." - సంకలనకర్త.

(2) మనుషులు, పశువులు తిరగడానికి ఏడు బారల (గజాల) వెడల్పు దారి సరిపోతుంది. ఇమామ్ నవవీ (రహ్మాలై) ఇలా వ్యాఖ్యానిస్తున్నారు :- "వివాదం తలెత్తినప్పుడే ఇలా (వెడల్పు) నిర్ణయించబడింది. వివాదం లేకుండా దారి యజమానులు ఏకాభిప్రాయంతో తలచినంత వెడల్పు దారి వదలి పెట్టవచ్చు. దారి వెడల్పుకు ఎలాంటి ఆంక్షలు లేవు".